

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

ISSN:2459-1149

Article Type

Research Article

Received / Makale Geliş

26.08.2020

Published / Yayımlanma

07.10.2020

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2096>

Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ

Ondokuzmayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun / TÜRKİYE

Serhat ATALAY

Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesi, Diyarbakır / TÜRKİYE

Citation: Varış, Y. A. & Atalay, S. (2020). Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Çalgı Toplulukları öğretim programındaki kazanımların gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(60), 2776-2788.

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BATI MÜZİĞİ ÇALGI TOPLULUKLARI ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞME DÜZEYİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ¹

ÖZET

Bu çalışmada, Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Öğretim Programı'nda yer alan kazanımların gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiş, öğretmenlere uygulanan anket sonucunda elde edilen sonuçlara göre değerlendirme yapılmıştır. Türkiye'de bulunan 83 güzel sanatlar lisesinden 33 güzel sanatlar lisesinde 2018-2019 eğitim öğretim yılında Batı müziği çalgı toplulukları dersini yürüten 33 öğretmene anket uygulaması yapılmıştır. Örneklem grubunu evrenden tesadüfî yöntemle ulaşılan 33 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma verilerin toplanmasında kullanılan anket, "Kişisel Bilgi Formu", "Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersi kazanımlarının gerçekleşme düzeylerinin belirlenmesine yönelik öğretmen görüşleri" olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, 11. ve 12. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersinin kazanımlarının gerçekleşme düzeyine yönelik öğretmen görüşlerinin puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Dersi yürüten öğretmen görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak kadın öğretmenlerin ortalama puanlarının erkek öğretmenlere göre daha fazla olduğu, güzel sanatlar lisesinde çalışma süresi arttıkça 11. Sınıf öğrencilerinin kazanımlarının gerçekleşme düzeylerine ait öğretmen görüşlerine ilişkin puanların arttığı belirlenmiştir. Oluşturulan çalgı grupları türünün öğrenci kazanımları üzerinde etkisinin olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Batı Müziği Çalgı Toplulukları, Öğretim programı, Kazanımlar, Öğretmen görüşleri.

TEACHER OPINIONS ON THE ACHIEVEMENTS OF THE WESTERN MUSICAL INSTRUMENTAL COMMUNITIES COURSE OF THE FINE ARTS HIGH SCHOOL

ABSTRACT

In this research, the teacher's opinion about the realization level of the achievements in the Fine Arts Music Instrumental Communities Teaching Program were examined, the results of the questionnaire applied to the teachers were evaluated. There are 83 Fine Arts High Schools in Turkey 33 western music instrument teachers from 33 High Schools of Fine Arts were applied questionnaire in 2018-2019 Academic year. 33 teachers have formed the sample group of the universe. The questionnaire used for collecting the research data consists of two parts; "Personal Information Form", "Western Music Teachers Instruments Learning Outcomes Questionnaire". The data obtained from the study were analyzed by using SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 program. Number, percentage, mean, standard deviation was used as descriptive statistical methods in the evaluation of the data. T-test, for comparing quantitative data between two independent group, Anova Test (One Way), compare quantitative data between more than two independent group, were used. Complementary post-hoc analysis Scheffe test was used to determine the differences after the Anova Test. The findings were evaluated at a 95% confidence interval and a 5% significance level. As a result of the research, it is seen that the teachers have a medium level of gain perception for the 11th grade, medium level of perception for the 12th grade, for the 11th grade achievements experienced

¹ Bu makale birinci yazarın yönetiminde Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

teachers have been more successful for gaining professional experience, It is found out that; there is no meaningful contribution to the realization of the achievements to the gender of the teachers, however, the average score of female teachers were higher, the formed instrument groups' type has no effect on student success. It is seen that the formed instrument groups' type has no effect on student success.

Keywords: Fine Art High School, Western Music Instrument Groups, Curriculum, Activities, Teacher opinions.

1. GİRİŞ

Örgün eğitim kapsamında yürütülen mesleki müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçası çalgı eğitimidir. Teorik eğitiminin yanında çalgı ile birlikte uygulamalı eğitim, bu eğitim sürecini olumlu yönde destekler niteliktedir. Çalgı eğitimi, disiplin gerektiren belli yöntem teknikler kullanılarak yapılması gereken eğitim sürecidir. Eğitimde öğrenme sürecinin bazı değişkenlere bağlı olması, bireysel öğrenme farklılıkları, öğreten kişinin genel bir eğitim vermesi yanında özel öğretim yöntem ve tekniklerine de başvurması gerekliliğini ortaya çıkarabilir. Eğitim, doğru planlamalarla, yöntem ve tekniklerle, yeterli fiziki şartlar ve olanakların sağlanmasıyla amacına ulaşabilir.

Eğitim süreci, doğumdan itibaren başlayan bir değişim süreci olup ömür boyu devam eder. “Kişiler doğumdan ölene kadar eğitim sürecindedirler. Bu eğitim sürecine sürekli eğitim-yaşam boyu eğitim denir” (Küçükahmet, 2005 s.6). Eğitim, kalıcı davranış değişikliği yaratırken bireyin sosyalleşmesini, toplumda birlikte yaşama kurallarına uyum sağlamasını beraberinde getirir. Bu değişiklikler bireyin duyuşsal, devinişsel, bilişsel gelişimine katkı sağlar. “Eğitimin genel amacı, kişilerin yaşadığı çevreye sağlıklı ve verimli şekilde uyum sağlamalarını, onların yaşadığı toplumda faydalı olmasını sağlamaktır. Bu amaçların ortaya çıkması için kişilerin ilgi ve kabiliyetleri eğitim aracılığıyla geliştirilir ve birey davranışları milli eğitimin amaçlarına göre değiştirilir” (Başaran, 2004, s. 1). Bu değişim yer, zaman ve özel koşullar gibi değişkenlere bağlı olarak öznel bir süreç olarak ilerleyebilir.

Sezgin (2000); eğitim programını, düzenli eğitim durumları olarak tanımlamakta ve program geliştirme sürecinde cevaplandırılması gerekli unsurları şöyle belirtmektedir:

- “1. Eğitim hedefleri neler olmalı yani öğrencilere hangi davranışlar kazandırılmalıdır?
2. Kendilerinde bu davranışların gelişmesi için öğrenciler hangi yaşantıları geçirmeli yani hangi eğitim durumlarında bulunmalıdırlar?
3. Bu durumlar nasıl örgütlenirse istendik öğrenci davranışlarını geliştirme bakımından en verimli olur?
4. İstendik davranışların isabetlilik durumlarında (istendik davranışları geliştirme yönünden) etkinlik derecesi nedir?
5. Dördüncü sorunun ışığında mevcut yetişekte (programda) ne gibi değişiklikler gereklidir?” (Sezgin, 2000, s, 4-5).

Her öğrenci özel ve farklıdır ana düşüncesinden yola çıkarak, ailenin kültürel yapısı, sosyo-ekonomik durumu, cinsiyeti, dili veya varsa engelleri gibi başarıyı etkileyen faktörler öğrencinin başarısına yansır. Sınıf içindeki ya da okul toplumu genelindeki başarıyı arttırabilmek için bu farklılıkları göz önüne almak ve ona göre hareket etmek gerekebilir. Öğrenenin başarısını etkileyen faktörlerden biri de öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz ardı etmeden kullanacağı yöntem ve metotları planlı bir şekilde eğitim öğretim sürecinde uygulamasıdır. Eğitim programı ilk olarak farklılık gözetilmeden tasarlanıp düzenlenir, program alanda uygulanırken bireysel farklılıklar göz önünde bulundurarak hareket etmek gerekebilir. Eğitim bireysel farklılıkları önemseyen sürece geçerlilik kazanır (Kuzgun ve Deryakulu, 2014). Bu öneme binaen hedeflenen eğitim süreçlerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarının ön plana çıktığı ve çeşitliliğin fazla olduğu öğrenme ortamları, sosyal adalet kavramı altında incelenmektedir. Okul ortamında okul müdürleri ve öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak yaptığı uygulamalar sosyal adalet liderliği olarak ifade edilirken, öğretmenlerin sınıf ortamında öğretmenlik rolünü oynarken öğrencilere yönelik bireysel farklılıklarını dikkate alarak davranması da öğretmenlerin sosyal adalet tutumlarıyla ilgilidir (Çevlik, 2015).

Öğrenmeyi etkileyen faktörlerden biri de öğrencinin geçmişte edindiği bilgilerdir. Önceki bilgiler yeni öğrenilecek bilgilere destek niteliğinde olmalıdır. Öğretim programı hazırlanırken hazır bulunmuşluk göz

ardı edilmeden oluşturulmalı, konular birbirleriyle ilişki olmalı ve istenilen davranış değişikliğine katkı sunacak şekilde planlanmalıdır.

Türk eğitim sistemi içerisinde güzel sanatlar liseleri; müziği çalma, dinleme ve okuma becerilerini kazanma, müziği anlama ve yorumlama, müzik bilgisi oluşturma ve müzik çalışmalarını derinleştirip biçimlendirme ve yetkinleştirme yönelik müzik eğitiminin en evrensel ve en temel boyutu olmaları bakımından temel bir işleve sahiptir (Topalak, 2013, s. 114).

Özel yetenek sınavıyla öğrenci alan sanat eğitim kurumlarının özellikle orta öğretim kısmında eğitim gören öğrencilerin yaşları dikkate alındığında, ergenlik dönemine denk geldiği görülmektedir. Öğretmenin bu dönemin önemini bilerek öğrenciye yaklaşması, hem toplu derslerin hem de öğrencinin bireysel olarak eğitim aldığı derslerdeki başarısını etkileyebilir. Bu dönemde özellikle çalgı derslerindeki öğrenen öğretiminin çok sağlıklı olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çalgı eğitimi süreci öğrencinin özgüven kazanmasını, topluluk içinde ve toplum önünde müzik yapması becerisini doğrudan etkilemektedir. Varış'a (2012) göre müzik eğitiminin odak noktalarından birini teşkil eden çalgı eğitimi, öğrencinin müzikal kazanımlarını artırmaya, kendini gerçekleştirip özgüven ve özsaygısının oluşmasına, toplumsal etkileşime girerek iletişim becerilerini geliştirmesine yol açan bir süreçtir. Genel yöntem tekniklerin kullanılmasına ek olarak özel öğretim teknik ve yöntemlerin kullanılması mesleki kazanımlar açısından öğrenciyi olumlu bir şekilde etkiler. Müzik eğitimi sürecin en önemli unsurlarından ikisinin öğrenen ve öğretenden olduğu söylenebilir. Öğrencinin çalgı eğitimiyle edindiği kazanımları uygulayabildiği ilk deneyimler toplu çalma dersleridir. Bu derslerde; çalgıda yeterlilik, mesleki teorik ve teknik bilgi, beraber müzik yapabilme becerileri, topluluk içindeki sorumluluk bilinci gelişmeye devam eder ve edinilen kazanımlar pekişir.

Güzel sanatlar lisesi çalgı toplulukları dersi, okulda alınan çalgı eğitimini destekler nitelikte olup, küçük ve büyük gruplarda çalabilme, toplu müzik yapabilme, gruptaki görevini yerine getirebilme, yöneticiye uyma ve konser etkinliklerinde görev alma gibi amaçlara uygun olarak 11. ve 12. sınıflarda işlenen derstir. Güzel sanatlar lisesinde (GSL) bütün derslerde alınan eğitimlerin kazanımları, bu dersin uygulanabilirliğini belirleyebilir. Bütün çalgıların bir araya geldiği, seviye farklılıklarının olduğu, toplu çalma becerilerinin ortaya çıktığı, müzikal becerilerin tek çatı altında toplandığı bir ders olan çalgı toplulukları dersi, öğrencinin 4 yıllık eğitiminin aynası olarak karşımıza çıkar. Eğitim sürecindeki farklılıklar bu süreci ve müzik öğretim programının geçerliliğini olumlu veya olumsuz olarak etkileyebilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2016) tarafından hazırlanan Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Öğretim Programında, Çalgı toplulukları (Batı müziği); çok sesli müzik eserlerini seslendiren çalgı topluluklarını nitelikle için kullanılmaktadır. Çalgı toplulukları aynı gruptaki çalgıların bir araya gelmesinden oluşabileceği gibi farklı guruptaki çalgıların bir araya gelmesinden de meydana gelebilir. Çalgı toplulukları zaman zaman piyano, klavye ve elektronik çalgıları katılmak suretiyle geniş bir çalgı topluluğuna dönüşebilir. Çalgı toplulukları, bazen solo eşlikli, bazen de korolu orkestra biçiminde ele alınabilir. Her çalgı grubu yapısal ve teknik açıdan kendine has özellik, tını ve öneme sahiptir. Besteci, bu ses tınlarını ve çalgıların özelliklerini düşünerek duygu ve düşüncelerini ifade eder. Güzel sanatlar liselerinde öğrencilerin bireysel çalgılarını topluluk içerisinde farklı çalgı ve ses öğeleriyle birlikte kullanabilecekleri bu ders, öğrencilerin çalgı performansı ve müzikal kazanımlarını artırması bakımından son derece önemli bir işleve sahiptir. Buna göre öğrencilerin Batı müziğine yönelik bireysel çalgıları dikkate alınarak çalgı toplulukları dersinin, yaylı- nefesli çalgılar topluluğu ve gitar topluluğu adı altında iki farklı topluluk olarak yürütülmesinin, dersin amacına ulaşmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tüm bu belirtilenlerin yanı sıra Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin büyük bir çoğunlukla 14-15 yaşlarında çalgı eğitimine başladığı ve bu çalgılarla çoğunlukla hayatlarında ilk kez tanıştıkları gerçeği de dikkate alındığında Çalgı Toplulukları Öğretim Programı ve ders araç gereçlerinin daha hassas ölçütler içermesi gerekmektedir. Bu çıkış noktasıyla hazırlanan Batı Müziği Çalgı Toplulukları (BMÇT) öğretim programı bu alanda önceden ortaya konmuş programlar, orkestra eserleri, dersi işleyen öğretmen görüşleri, eğitimde çevreden evrene ilkesinden hareketle öğrencilerin, Türk kültür mirası içerisindeki müzik ortamında yetişmiş olduğu gerçeğinden yola çıkılarak hazırlanmıştır.

Türkiye’de bulunan MEB’e bağlı 83 Güzel Sanatlar Lisesi (GSL)’nde Türk ve Batı Müziği Çalgı Toplulukları (TBMÇT) dersi öğretmenler tarafından farklı uygulamalarla yürütülmektedir. Programların uygulayıcısı olan öğretmenlerin dersin kazanımları ile ilgili görüşlerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Mevcut durumun tespiti, programların olumlu yönde değiştirilmesi için önem arz etmektedir. Bu nedenle 11. ve 12. sınıf kazanımlarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi hem mevcut durumu tespit etmek hem de programların kalitesinin artırılmak açısından gerekli görülmektedir.

Türkiye’de bulunan MEB’e bağlı 83 GSL’nde TBMÇT dersi öğretmenler tarafından farklı uygulamalarla yürütülmektedir. Bu farklı uygulamaların kazanımların gerçekleşme düzeyini hangi oranda etkilediği önemlidir. Programların uygulayıcısı olan öğretmenlerin dersin kazanımları ile ilgili görüşlerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Mevcut durumun tespiti, programların olumlu yönde değiştirilmesi için önem arz etmektedir. İlgili alan yazında Güzel sanatlar liselerinde farklı derslere ait öğretim programlarındaki kazanımlara ilişkin görüşleri belirlemeyi amaçlayan araştırmalarla karşılaşmak mümkündür (Afacan, 2016; Akın, 2001; Kalyoncu, 1996; Karaarslan, 2017; Karademir, 2014; Kaya, Barışeri ve Kaya, 2013; Topalak, 2013; Bilir, 2018; Uzunoğlu, 2008; Yiğit, 2014). Güven ve Çelenk (2020), 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Kazanımlarına ilişkin müzik öğretmeni görüşlerini değerlendirdikleri araştırmalarında, benzer çalışmaların Milli Eğitimin tüm kademelerinde yapılacak çalışmalarla desteklenmesinin, gerçekleşen ve gerçekleşmeyen kazanımların saptanmasına olanak sağlayarak, oluşturulacak yeni öğretim programlarında kazanımların daha somut şekilde ele alınmasına katkı sağlayacağı düşüncesindedirler. Bu saptamanın, eldeki araştırmanın amacını destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Bu nedenle Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Çalgı Toplulukları Öğretim Programındaki 11. ve 12. sınıf kazanımlarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi, hem mevcut durumu tespit etmek hem de programların kalitesinin artırılmak açısından gerekli görülmektedir.

1.1. Problem Cümlesi

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersi öğretim programındaki kazanımlarının gerçekleşme düzeyi nedir?

1.2. Alt Problemler

1. 11. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersinin Kazanımlarının gerçekleşme düzeyine yönelik öğretmen görüşleri nasıldır?
2. 12. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersinin Kazanımlarının gerçekleşme düzeyine yönelik öğretmen görüşleri nasıldır?
3. 11. ve 12. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersinin Kazanımlarının gerçekleşme düzeyine yönelik dersi yürüten öğretmenlerin görüşlerinde GSL’nde çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
4. 11. ve 12. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersinin Kazanımlarının gerçekleşme düzeyine yönelik dersi yürüten öğretmenlerin görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?
5. 11. ve 12. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersinin Kazanımlarının gerçekleşme düzeyine yönelik öğretmen görüşlerinde çalgı toplulukları türüne göre anlamlı farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Lisesi (GSL) Müzik bölümü öğrencilerinin Batı Müziği Çalgı Toplulukları (BMÇT) dersinin kazanımlarının gerçekleşme düzeyini saptayıp, dersin işlenişinde yaşanan problemlerin olası kaynağını ortaya koymak, BMÇT dersine ait öğretim programlarının geliştirilmesine ve Türk müzik eğitimine katkıda bulunmaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liselerinde Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersine ait öğretim programlarının geliştirilmesine, Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersi öğretim programı içeriği ve

kazanımları alanında çalışma yapacak araştırmacılara kaynak oluşturması ve Türk müzik eğitimine katkıda bulunmayı amaçlaması bakımından önemlidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, iki ya da ikiden daha fazla sayıdaki değişkenin kendi aralarındaki değişimin varlığını ve/veya derecesini saptamayı amaçlaması (Karasar, 2014) bakımından ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama modelleri, mevcut bir durumun var olduğu biçimiyle tasvir edilmesini amaçlar (Karasar, 2014).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki MEB’e bağlı 83 adet Güzel Sanatlar Lisesinde Batı Müziği Çalgı Toplulukları (BMÇT) dersini yürüten öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evren içerisinde rastlantısal olarak seçilen 33 GSL BMÇT öğretmeni oluşturmaktadır. Bu liseler; Hasan Rıza Güzel Sanatlar Lisesi, Safranbolu İMKB Güzel Sanatlar Lisesi, Abdurrahman Keskiner Güzel Sanatlar Lisesi, Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi, T.C. Ziraat Bankası Güzel Sanatlar Lisesi, Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Lisesi, Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi, Besim Atalay Güzel Sanatlar Lisesi, Bingöl Güzel Sanatlar Lisesi, Erdemir Güzel Sanatlar Lisesi, Kahramanmaraş Güzel Sanatlar Lisesi, Bedii Sabuncu Güzel Sanatlar Lisesi, Feyziye Memduh Güpgüpoğlu Güzel Sanatlar Lisesi, Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesi, Van Güzel Sanatlar Lisesi, Gülahmet Aytemiz Güzel Sanatlar Lisesi, Eskişehir Güzel Sanatlar Lisesi, Konya Çimento Güzel Sanatlar Lisesi, Sakarya Güzel Sanatlar Lisesi, Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi, Abdulkadir Eriş Güzel Sanatlar Lisesi, Lüleburgaz Güzel Sanatlar Lisesi, Niğde Güzel Sanatlar Lisesi, Şanlıurfa Güzel Sanatlar Lisesi, Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi, İlkadım Güzel Sanatlar Lisesi, Akçaabat Güzel Sanatlar Lisesi, Muğla Güzel Sanatlar Lisesi, İMKB Şehit Ertan Yılmaztürk Güzel Sanatlar Lisesi, Penbe-İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi, Ümran Baradan Güzel Sanatlar Lisesi, Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi ve Yüksel Yalova Güzel Sanatlar Lisesi’dir.

2.3. Örneklem Gurubunda Yer Alan Öğretmenleri Tanımlayıcı Özelliklere İlişkin Dağılım

Tablo 1: Öğretmenleri Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı

	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	24	72,7
	Erkek	9	27,3
	Toplam	33	100,0
Güzel Sanatlar Lisesinde Çalışma Süresi	1-5	10	30,3
	6-10	10	30,3
	11 Yıl ve üzeri	13	39,4
	Toplam	33	100,0
Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersini Yürütme Süresi	1-5	17	51,5
	6 Yıl ve üzeri	16	48,5
	Toplam	33	100,0
	Branş	Flüt	2
Keman		14	42,4
Koro Eğitimi		1	3,0
M.İ.O.Y		2	6,1
Piyano		1	3,0
Viyola		10	30,3
Viyolonsel		3	9,1
Toplam		33	100,0
Eğitim Durumu	Lisans	26	78,8
	Yüksek Lisans	7	21,2
	Toplam	33	100,0
Türk ve Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersinde 11 ve 12. Sınıfları Birleştirme Durumu	Evet	14	42,4
	Hayır	19	57,6
	Toplam	33	100,0

Tablo 1: Öğretmenleri Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı (Devamı)

	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Sınıfı İkiye Bölme Durumu	Evet	17	51,5
	Hayır	16	48,5
	Toplam	33	100,0
Türk ve Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersini Yürüten Öğretmen Sayısı	1-2	18	54,5
	3 ve üzeri	15	45,5
	Toplam	33	100,0
Diğer Çalgı Öğretmenleriyle İşbirliği Yapma Durumu	Evet	26	78,8
	Hayır	7	21,2
	Toplam	33	100,0
Derste Oluşturulan Orkestra Türü	Yaylı Çalgılar	7	21,2
	Yaylı üflelemeli Çalgılar	26	78,8
	Toplam	33	100,0

Öğretmenler; cinsiyet değişkenine göre 24'ü (%72,7) Kadın, 9'u (%27,3) Erkek olarak dağılmaktadır.

Öğretmenler; güzel sanatlar lisesinde çalışma süresi değişkenine göre 10'u (%30,3) 1-5, 10'u (%30,3) 6-10, 13'ü (%39,4) 11 yıl ve üzeri, BMÇT dersini yürütme süresi değişkenine göre 17'si (%51,5) 1-5, 16'sı (%48,5) 6 yıl ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Öğretmenler; branş değişkenine göre 1'i (%3,0) Koro Eğitimi, 1'i (%3,0) Piyano, 2'si (%6,1) Flüt, 2'si (%6,1) Müziksel İşitme Okuma ve Yazma, 3'ü (%9,1) Viyolonsel, 10'u (%30,3) Viyola ve 14'ü (%42,4) Keman olarak, eğitim durumu değişkenine göre 26'sı (%78,8) lisans, 7'si (%21,2) yüksek lisans olarak dağılmaktadır.

Öğretmenler; BMÇT dersinde 11 ve 12. Sınıfları birleştirme durumu değişkenine göre 14'ü (%42,4) evet, 19'u (%57,6) hayır olarak; sınıfı ikiye bölme durumu değişkenine göre ise 17'si (%51,5) evet, 16'sı (%48,5) hayır olarak dağılmaktadır.

Öğretmenler; BMÇT dersini kaç öğretmenin yürüttüğü değişkenine göre 18'i (%54,5) 1-2, 15'i (%45,5) 3 ve üzeri; diğer çalgı öğretmenleriyle işbirliği yapma durumu değişkenine göre 26'sı (%78,8) evet, 7'si (%21,2) hayır olarak dağılmaktadır.

Öğretmenler; derste oluşturulan orkestra türü değişkenine göre 7'si (%21,2) yaylı çalgılar, 26'sı (%78,8) yaylı üflelemeli çalgılar olarak dağılmaktadır. Buna göre; BMÇT dersini ağırlıklı olarak kadın öğretmenlerin yürüttüğü, 3 ana grupta incelenen GSL'de çalışma süreleri ortalamalarının aynı dağılımda olduğu, 2 ayrı grupta incelenen dersi yürütme sürelerinin birbirine yakın oranda olduğu görülmüştür. Dersi işleyen öğretmenlerin büyük çoğunluğunun yaylı çalgılar öğretmeni olduğu görülmektedir. Keman ve Viyola öğretmenlerinin yanı sıra diğer dal öğretmenlerinin de bu dersi yürüttüğü ama sayısal olarak küçük bir kısmını oluşturduğu görülmektedir. Eğitim durumu değişkenine bakıldığında öğretmenlerin çoğunluğunun lisans mezunu olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Dersi işleyen öğretmenlerin 11. ve 12. Sınıfları birleştirmede, sınıfı ikiye bölme oranının birbirine yakın olduğu sonucuna varılmıştır. Dersi yürüten öğretmen sayısı değişkeninde 1-2 öğretmenin daha çok sayıda olduğu ama en az 3 öğretmen ile dersi işleyen okulların daha az olduğu sonucuna varılmıştır. Oluşturulan orkestra türü değişkeninde yaylı ve üflelemeli çalgılar orkestrası ağırlıktadır. Sadece yaylı çalgılardan oluşan orkestra türü küçük bir oranda karşımıza çıkmaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı'nda evreni oluşturan MEB'e bağlı 83 adet Güzel Sanatlar Lisesi'nde Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersini yürüten öğretmenler arasından rastgele seçilen ve görüşlerini ifade etmeyi kabul eden 33 öğretmene uygulanan anket yoluyla toplanmıştır. Çalışma öncesinde öğretmenlere araştırma ve uygulanacak anket hakkında gerekli bilgi ve açıklamalar yapılmıştır. Araştırmacı tarafından toplanan formlardaki cevaplar ele alınarak değerlendirilmiş, ilgili veriler çözümlenerek istatistiki işleme tabi tutulmuştur.

2.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersinin 11. ve 12. Sınıf kazanımlarına ilişkin öğretmen görüşleri kapsam geçerliği üç ayrı uzman tarafından sağlanmış 26 ve 20 maddeden oluşan anket ile belirlenmiştir. Anketteki maddeler “1-Hiç, 2-Çok az, 3-Kısmen, 4-Büyük ölçüde, 5-Tamamen” olarak yanıtlanmaktadır. Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi 11. Sınıf kazanımlarına ilişkin görüşlere ait anketten öğretmenler minimum 26 puan, maksimum 130 puan; 12. Sınıf kazanımlarına ilişkin görüşlere ait anketten ise minimum 20, maksimum ise 100 puan alabilmektedirler. Alınan puanın yükselmesi 11. Sınıf ve 12. Sınıf kazanımlarının gerçekleşme düzeyine yönelik algının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçme araçlarının güvenilirliği Cronbach's Alpha=0,975 ve Cronbach's Alpha=0,977 olarak yüksek bulunmuştur.

2.6. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (^{Statistical} Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesi amacıyla tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır.

Ölçme aracında puanlar 1 ile 5 arasında değerlendirilmektedir. Dağılıma ilişkin aralık hesaplanmasında, Dağılım aralığı=En büyük değer-En küçük değer/Derece sayısı formülü işe koşulmuştur. 4 puanlık genişliğinde olan bu aralık beş eşit genişliğe bölünerek 1.00- 1.79 arası “çok düşük”, 1.80- 2.59 arası “düşük”, 2.60- 3.39 “arası orta”, 3.40-4.19 arası yüksek, 4.20-5.00 arası çok yüksek olarak sınır değerleri saptanarak bulgular yorumlanmıştır (Sümbüloğlu,1993).

Niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında iki bağımsız grup arasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında Tek yönlü (One way) Anova testi'nden yararlanılmıştır. Anova testini takiben farklılıkları belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır.

Toplanan verilerden elde edilen bulguların değerlendirilmesinde % 95 güven aralığı ve %5 anlamlılık düzeyi belirlenmiştir.

Tablo 2: One-Sample Kolmogorov-Smirnov Normal Dağılım Testi

	Kazanım_11._Sınıf	Kazanım_12._Sınıf
Kolmogorov-Smirnov Z	0,706	0,543
P	0,702	0,930

Kazanım değerlerinin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır (p>0,05).

3. BULGULAR

3.1. 11. Sınıf Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 11. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersinin kazanımları ile ilgili ifadelerine verdiği cevapların dağılımları Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3: Öğretmenlerin 11. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersinin Kazanımları İle İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

KAZANIMLAR	Hiç		Çok Az		Kısmen		Büyük Ölçüde		Tamamen		Ort	Ss
	f	%	F	%	f	%	F	%	f	%		
Orkestra Düzenini Fark Eder	2	6,1	9	27,3	10	30,3	8	24,2	4	12,1	3,090	1,128
Orkestra Türlerini Sınıflandırır	0	0,0	4	12,1	8	24,2	17	51,5	4	12,1	3,640	0,859
Farklı Orkestra Türleri İçinde Kendi Orkestrasının Özelliklerini Belirler	2	6,1	4	12,1	9	27,3	13	39,4	5	15,2	3,450	1,092
Orkestra Çalgıları İle Oluşan Grupları Tanır	1	3,0	1	3,0	10	30,3	17	51,5	4	12,1	3,670	0,854
Toplu Çalmada Akordun Önemini Açıklar	0	0,0	1	3,0	3	9,1	12	36,4	17	51,5	4,360	0,783
Bireysel Çalgısının Akordunu Yapar	1	3,0	5	15,2	9	27,3	9	27,3	9	27,3	3,610	1,144
Teksesli Eserler Seslendirir	4	12,1	6	18,2	5	15,2	12	36,4	6	18,2	3,300	1,311
Orkestrada Her Bireyin Ve Kendisinin Önemini Fark Eder	1	3,0	5	15,2	5	15,2	15	45,5	7	21,2	3,670	1,080
Orkestra Şefine Uyararak Tek Sesli Müzik Eserlerini Karakterine, Dönem Özelliklerine Ve Ses Bütünlüğüne Dikkat Ederek Seslendirir	0	0,0	4	12,1	13	39,4	10	30,3	6	18,2	3,550	0,938
Kanon Örnekleri Seslendirir	2	6,1	6	18,2	6	18,2	11	33,3	8	24,2	3,520	1,228
İki Sesli Eser Seslendirir	0	0,0	7	21,2	6	18,2	11	33,3	9	27,3	3,670	1,109
Diğer Partiyi Dinlerken Entonasyonu Bozmadan Kendi Partisini Çalar	0	0,0	10	30,3	7	21,2	12	36,4	4	12,1	3,300	1,045
Kanon Ve İki Sesli Eseri Nüans Terimlerine Uygun Çalar	1	3,0	7	21,2	9	27,3	12	36,4	4	12,1	3,330	1,051
Kanon Ve İki Sesli Eseri Hız Terimlerine Uygun Çalar	0	0,0	8	24,2	6	18,2	14	42,4	5	15,2	3,480	1,034
Üç Sesli Eser Seslendirir	0	0,0	6	18,2	8	24,2	11	33,3	8	24,2	3,640	1,055
Üç Sesli Eserlerde Diğer Partileri Dinlerken Entonasyonu Bozmadan Kendi Partisini Çalar	0	0,0	6	18,2	8	24,2	16	48,5	3	9,1	3,480	0,906
Üç Sesli Eseri Nüans Terimlerine Uygun Çalar	2	6,1	6	18,2	8	24,2	14	42,4	3	9,1	3,300	1,075
Üç Sesli Eseri Hız Terimlerine Uygun Çalar	0	0,0	5	15,2	10	30,3	15	45,5	3	9,1	3,480	0,870
Dört Sesli Eser Seslendirir	0	0,0	6	18,2	5	15,2	14	42,4	8	24,2	3,730	1,039
Dört Sesli Eserlerde Diğer Partileri Dinlerken Entonasyonu Bozmadan Kendi Partisini Çalar	0	0,0	7	21,2	10	30,3	13	39,4	3	9,1	3,360	0,929
Dört Sesli Eseri Nüans Terimlerine Uygun Çalar	0	0,0	9	27,3	9	27,3	11	33,3	4	12,1	3,300	1,015
Dört Sesli Eseri Hız Terimlerine Uygun Çalar	0	0,0	6	18,2	10	30,3	13	39,4	4	12,1	3,450	0,938
Barok Dönem Şarkı Formlarının Özelliklerini Belirler	4	12,1	6	18,2	12	36,4	9	27,3	2	6,1	2,970	1,104
Barok Dönem Bestecilerini Tanır	1	3,0	6	18,2	11	33,3	14	42,4	1	3,0	3,240	0,902
Barok Bestecilerin Tarzlarını Birbirinden Ayırır	5	15,2	7	21,2	11	33,3	9	27,3	1	3,0	2,820	1,103
Barok Dönem Orkestra Eserini Dönemin Özelliklerine Ve Bestecinin Tarzına Uygun Olarak Seslendirir	4	12,1	3	9,1	8	24,2	14	42,4	4	12,1	3,330	1,190

3.2. 12. Sınıf Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 12. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersinin kazanımları ile ilgili ifadelere verdiği cevapların dağılımları Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4: Öğretmenlerin 12. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersinin Kazanımları İle İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

KAZANIMLAR	Hiç		Çok Az		Kısmen		Büyük Ölçüde		Tamamen		Ort	Ss
	f	%	F	%	F	%	f	%	f	%		
Orkestra Düzenini Hatırlar	1	3,0	8	24,2	8	24,2	13	39,4	3	9,1	3,270	1,039
Orkestrada Olası Yeni Düzenlemelerde Yerini Fark Eder	1	3,0	4	12,1	14	42,4	8	24,2	6	18,2	3,420	1,032
Toplu Çalmada Akordun Önemini Belirler	3	9,1	8	24,2	11	33,3	8	24,2	3	9,1	3,000	1,118
Eserleri Nüans Terimlerine Uygun Çalar	2	6,1	4	12,1	12	36,4	11	33,3	4	12,1	3,330	1,051
Orkestrada Homojen Tını Elde Eder	2	6,1	4	12,1	11	33,3	13	39,4	3	9,1	3,330	1,021
Hız Terimlerinin Metronom Sayılarını Belirler	0	0,0	5	15,2	10	30,3	14	42,4	4	12,1	3,520	0,906
Yay Hâkimiyeti Kazanır	0	0,0	6	18,2	10	30,3	14	42,4	3	9,1	3,420	0,902
Türk Bestecilerinin Önemli Eserlerini Tanır	2	6,1	6	18,2	10	30,3	12	36,4	3	9,1	3,240	1,062
Çağdaş Türk Müziği Bestecilerinin Tarzlarını Birbirinden Ayırt Eder	5	15,2	7	21,2	13	39,4	6	18,2	2	6,1	2,790	1,111
Çağdaş Türk Müziğine Ait Bir Orkestra Eserini Seslendirir	4	12,1	10	30,3	10	30,3	7	21,2	2	6,1	2,790	1,111
Orkestra İçin Düzenlenmiş Bir Türkü Düzenlemesini Karakterine Uygun Seslendirir	5	15,2	9	27,3	11	33,3	7	21,2	1	3,0	2,700	1,075
Klasik Dönemin Özelliklerini Belirler	4	12,1	7	21,2	11	33,3	7	21,2	4	12,1	3,000	1,199
Klasik Dönem Bestecilerinin Tarzlarını Birbirinden Ayırt Eder	4	12,1	5	15,2	13	39,4	8	24,2	3	9,1	3,030	1,132
Klasik Döneme Ait Bir Orkestra Eserini Seslendirir	2	6,1	6	18,2	9	27,3	13	39,4	3	9,1	3,270	1,069
Romantik Dönemin Özelliklerini Belirler	5	15,2	5	15,2	12	36,4	10	30,3	1	3,0	2,910	1,100
Romantik Dönem Bestecilerinin Tarzlarını Birbirinden Ayırt Eder	5	15,2	7	21,2	13	39,4	7	21,2	1	3,0	2,760	1,062
Romantik Döneme Ait Bir Orkestra Eserini Seslendirir	2	6,1	6	18,2	10	30,3	13	39,4	2	6,1	3,210	1,023
Çağdaş Dönemin Özelliklerini Belirler	3	9,1	9	27,3	12	36,4	7	21,2	2	6,1	2,880	1,053
Çağdaş Döneme Ait Bir Orkestra Eserini Seslendirir	3	9,1	10	30,3	9	27,3	9	27,3	2	6,1	2,910	1,100
Çağdaş Dönem Bestecilerinin Tarzlarını Birbirinden Ayırt Eder	1	3,0	6	18,2	11	33,3	12	36,4	3	9,1	3,300	0,984

Araştırmaya katılan öğretmenlere uygulanan anket sonucuna göre 11. ve 12. Sınıf kazanımlarının gerçekleşme düzeyi Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Ortalaması

	N	Ort	Ss	Min.	Max.	Ölçek Ranjı
Kazanım 11. Sınıf	33	89,758	21,237	53,000	124,000	26-130
Kazanım 12. Sınıf	33	62,091	17,638	28,000	100,000	20-100

Uygulamadan alınan puanın yükselmesi 12. Sınıf kazanımlarına yönelik algının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. 11. Sınıf kazanımları 100'lük oran üzerinden hesaplandığında sonucun 69.044 çıktığı görülmüştür.

3.3. 11. ve 12. Sınıf Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Kazanımlarının Öğretmenlerin Çalışma Süresi Değişkenine Göre Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 6: Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Güzel Sanatlar Lisesinde Çalışma Süresine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kazanım 11. Sınıf	1-5	10	79,000	24,522			
	6-10	10	87,000	18,844	3,356	0,048	3 > 1
	11 Yıl ve üzeri	13	100,154	16,293			
Kazanım 12. Sınıf	1-5	10	59,300	22,116			
	6-10	10	57,400	17,258	1,184	0,320	
	11 Yıl ve üzeri	13	67,846	13,366			

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 11. Sınıf kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerine ait puan ortalamalarının güzel sanatlar lisesinde çalışma süresi değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=3,356$; $p=0,048<0,05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Güzel sanatlar lisesinde çalışma süresi 11 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin 11. Sınıf kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerine ait puanları ($100,154\pm 16,293$), güzel sanatlar lisesinde çalışma süresi 1-5 olan öğretmenlerin 11. Sınıf kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerine ait puanlardan ($79,000 \pm 24,522$) yüksek bulunmuştur.

Bu durumda, öğretmen görüşleri açısından mesleki tecrübenin 11. Sınıflara ait kazanımların gerçekleşme düzeyini etkilediği sonucuna varılabilir. Buna göre; güzel sanatlar lisesinde çalışma süreleri değişkeni ile kazanımların gerçekleşme düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 12. Sınıf kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerine ait puan ortalamalarının güzel sanatlar lisesinde çalışma süresi değişkenine göre değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Bu durumda, öğretmen görüşleri açısından mesleki tecrübenin 12. Sınıfa ait kazanımların gerçekleşme düzeyini etkilemediği sonucuna varılabilir. Buna göre; GSL'nde çalışma süreleri değişkeni ile kazanımların gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilir.

3.4. 11. ve 12. Sınıf Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Kazanımlarının Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 7: Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	T	P
Kazanım 11. Sınıf	Kadın	24	91,125	21,199	0,598	0,554
	Erkek	9	86,111	22,167		
Kazanım 12. Sınıf	Kadın	24	62,458	17,673	0,192	0,849
	Erkek	9	61,111	18,570		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 11. Sınıf ve 12. Sınıflara ait kazanımların gerçekleşme düzeyine ilişkin görüş puanı ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Dersi yürüten öğretmenin cinsiyeti değişkenine göre kazanımların gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Buna göre; cinsiyetin kazanımların gerçekleşme düzeyine etkisinin olmadığı söylenebilir.

3.5. 11. ve 12. Sınıf Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Kazanımlarının Oluşturulan Çalgı Toplulukları Türü Değişkenine Göre Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 8: Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersine Ait Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Derste Oluşturulan Çalgı Toplulukları Türüne Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	T	P
Kazanım 11. Sınıf	Yaylı Çalgılar	7	79,571	25,416	-1,454	0,156
	Yaylı üfleli Çalgılar	26	92,500	19,631		
Kazanım 12. Sınıf	Yaylı Çalgılar	7	57,286	22,433	-0,808	0,425
	Yaylı üfleli Çalgılar	26	63,385	16,408		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 11. Sınıf ve 12. Sınıflar Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersine ait kazanımların gerçekleşme düzeyine ilişkin görüş puanı ortalamalarının derste oluşturulan orkestra türü değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Derslerde oluşturulan orkestra türü değişkenine göre kazanımların gerçekleşme düzeyi arasında bir bağlantı olmadığı görülmektedir. Buna göre; oluşturulan orkestra türü ile kazanımların gerçekleşme düzeyini birbirini etkilememektedir sonucuna varılabilir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin; 11. Sınıf kazanım algıları ortalama puanı 89,758, 12. Sınıf kazanım algıları ortalama puanı 62,091'dir. Öğretmen görüşlerine göre bu puanlar, 11. Sınıflara ve 12. Sınıf öğrencilerinin kazanımlarının orta düzeydedir. Akın (2001) çalışmasında, AGSL Keman Öğretim Programında yer alan kazanımların gerçekleşme düzeyinin amaçlanan düzeye ulaşmadığı ve programın 4 yıllık eğitim süresi için zor olduğu sonucuna varmıştır. Candar (2019) araştırmasında, 9. Sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına orta ölçüde ulaştığını tespit etmiştir. Akın (2001) ve Candar'ın (2019) araştırma sonuçları, mevcut araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Bu durumun Apaydın (2019), Baz (2019), Güven ve Çelenk (2020) ve Zaman'ın (2019) araştırmaları için de geçerli olduğu anlaşılmıştır.

Mesleki tecrübe göz önüne alındığında 11. Sınıf kazanımlarının tecrübeli öğretmenler tarafından daha başarılı şekilde gerçekleştirildiği ortaya çıkmıştır. Fakat 12. Sınıf kazanımlarının gerçekleşme düzeyinde mesleki tecrübe olumlu veya olumsuz bir etki yaratmamıştır. Çalgı toplulukları dersini 6 veya daha fazla yıl yürüten öğretmenlerin, kazanımların gerçekleşme konusundaki görüşlerinin daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Bu sonuç, Karaarslan'ın (2017), Çalgı Bakım ve Onarım dersi öğretim programında yer alan kazanımlarla ilgili öğretmen görüşlerinin kıdemlerine göre farklılık göstermediği ve görüşlerinin aynı doğrultuda olduğu sonucuyla çelişmektedir. Bunun, derslerin amaç, kapsam, içerik ve yapısal özellikleri bakımından farklılık arz etmesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Akdoğan (2009) araştırmasında, mesleki tecrübesi daha fazla olan öğretmenlerin zaman konusunda az sorun yaşadığını, ölçme değerlendirme boyutunu daha olumlu bulduklarını belirtmiş, öğretmenlerin büyük bir kısmının yeni öğretim programının ülke şartlarına uygun olmadığı görüşünde olduğunu saptamıştır. Mevcut araştırmada ortaya çıkan sonuç Akdoğan'ın (2009) araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Dersi yürüten öğretmenlerin cinsiyetinin kazanımların gerçekleşme düzeyine anlamlı bir katkısı olmadığı, ancak kadın öğretmenlerin ortalama puanlarının daha fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç; Alak (2011), Karaarslan (2017) ve Kubat'ın (2015) araştırmalarında ortaya koyduğu sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Araştırmada ortaya çıkan diğer bir sonuç, oluşturulan çalgı grupları türünün öğrenci başarısı üzerinde etkisinin olmadığıdır. Diğer bir deyişle çalgı toplulukları türlerindeki farklılık öğrenci kazanımları üzerinde etkili değildir. Mesleki tecrübe dersin kazanımlarını gerçekleştirme düzeyine olumlu etki yapmaktadır. Güzel sanatlar liselerinde 11. ve 12. Sınıf Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersi bağlamında öğrencilerin kazanımlarını artırmaya yönelik olarak alanında tecrübe sahibi öğretmenlerin bu dersi yürütmesi gerektiği düşünülmektedir. Ulaşılması hedeflenen davranışların kazanımlara dönüşmesi için ilgili derslere ait öğretim programlarının ihtiyaçlar çerçevesinde uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilerek işlevselliğini artırmaya yönelik çalışmaların sayısı artırılmalıdır. Bu bağlamda ilgili programlar öğretmen, öğrenci ve çevrenin beklentilerini karşılayacak

şekilde katılımcı bir anlayışla planlanıp uygulamaya konmalı, öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları giderilmelidir. Mevcut araştırma konusunun, tarama modeli ve nicel araştırma yöntemlerinin yanı sıra deneme ve karma araştırma modelleriyle de kurgulanarak nitel araştırma yöntemleriyle de ele alınmasının alana katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Araştırmacılara öğretim programlarının geliştirilmesi amacıyla Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersine yönelik olarak öğrenci değişkeninin de temele alındığı gözlem, görüşme vb. tekniklerin kullanıldığı araştırmalar yapmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- AFACAN, Ş. (2016). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin müziksel okuma ve yazma boyutlarına ilişkin temel becerilerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies, Winter I*, (52), 453-471.
- AKDOĞAN, S. (2009). *Beden Eğitimi öğretmenlerinin ilköğretim beden eğitimi dersi yeni öğretim programı hakkında görüşleri*. Yüksek Lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- AKIN, Ö. (2001). *Anadolu güzel sanatlar liselerindeki keman öğretim programı uygulamalarının değerlendirilmesi*, Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- ALAK, G. (2011). *Hayat Bilgisi öğretim programı öğelerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Erzurum.
- APAYDIN, S. (2019). *Müzik Kaynak Kitaplarının 2017 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Uygunluğunun Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi (Van İli Örneği)*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BAŞARAN, F. (2004). *Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde verilen belgelerin ab üye ülkelerinden İngiltere’de bu tür belgelere denklik durumunda karşılaşılan güçlükler ve çözüm yolları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BAZ, M. (2019). *İlkokul Sınıf ve Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı Hakkındaki Görüşleri*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- BİLİR, F. U. (2018). *Güzel sanatlar lisesi çello dersi öğretim programına dayalı kullanılan kitapların Türk müziği kazanımları açısından değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- CANDAR, E. (2019). *Ortaöğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı ve Uygulamalarının Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi (Bursa İli Örneği)*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- ÇEVİLİK, E. (2015). *Öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına ilişkin inançları*. Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul.
- GÜVEN, A. K. & ÇELENK, K. (2020). Müzik Öğretmeni Görüşleri Doğrultusunda 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Kazanımları Üzerine Bir Değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (1), 447-469.
- KALYONCU, N. (1996). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde piyano öğretim programlarının hedeflerine ulaşma durumu*. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- KARADEMİR, B. E. (2014). *Güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi akademik başarısını etkileyen etmenlere ilişkin öğretmen görüşleri (Ege bölgesi örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- KARAARSLAN, K. (2017). *Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü çalgı bakım ve onarım dersi öğretim programının kazanımları hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- KARASAR, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (26.Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- KAYA, Ö., BARIŞERİ, N. & KAYA, E. E. (2013). Güzel sanatlar ve spor liselerinde yürütülen keman dersi öğretim programının incelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 84-106.
- KUBAT, U. (2015). *Beşinci sınıf fen bilimleri öğretim programı kazanımlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Muğla ili örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Eğitimi Anabilim Dalı Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı. Muğla.
- KUZGUN, Y. & DERYAKULU, D. (Ed.) (2014). *Eğitimde bireysel farklılıklar* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KÜÇÜKAHMET, L. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI [MEB] (2016). *Güzel Sanatlar Lisesi Batı müziği çalgı toplulukları öğretim programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- SEZGİN, İ. (2000). *Mesleki ve teknik eğitimde program geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- SÜMBÜLOĞLU, K. (1993). *Biyoistatistik*. Ankara: Özdemir Yayıncılık.
- TOPALAK, Ş. (2013). Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi/Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1,(2), 114-129.
- UZUNOĞLU, A. (2008). *Anadolu güzel sanatlar liselerindeki (agsl) türk müziği çalgıları dersinde öğretmen ve öğrencilerin karşılaştıkları problemler ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- VARIŞ, Y.A. (2012). *Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Toplu Çalgı Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. 10. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 25-27 Nisan, Niğde Üniversitesi, s.283-308, Niğde.
- YİĞİT, V.B. (2014). *Güzel sanatlar lisesi bireysel ses eğitimi dersi öğretim programının uygulamasında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri ile incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- ZAMAN, Ç. (2019). *Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Makamsal Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İli Örneği)*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.